

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 28 березня 2017 року № 8-6

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Державним сховищем дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Державним сховищем дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України. За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Повноцінне Державне сховище дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння України (далі – Держсховище) через 18 років з часу прийняття відповідного закону не створено. Його статус, визначений як державна бюджетна установа, відповідальна за збереження та облік Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України (далі – Держфонд), та покладені на нього функції у повному обсязі не реалізуються, а матеріально-технічна база для зберігання дорогоцінних металів і каміння є вкрай обмеженою і не забезпечує належного зберігання цінностей, які надходять до нього. У результаті Держсховище не стало повноцінним джерелом додаткового наповнення Державного бюджету України.

Причинами такого стану є те, що Міністерство фінансів України як головний розпорядник коштів і відповідальний за формування Держфонду протягом 2014–2016 років не виконувало в повному обсязі обов’язків із формування повноцінного Держфонду і не забезпечувало потреби в бюджетних коштах у необхідних обсягах для повноцінного фінансування Держсховища.

У зв’язку з цим ефективність витрачених на формування Держфонду і

функціонування Держсховища коштів державного бюджету в сумі 8 283,5 тис. грн була низькою, оскільки Держфонд у тому вигляді, як це передбачено чинним законодавством, на час проведення аудиту не було сформовано, забезпечення державних виробничих потреб здійснювалося у незначних обсягах, а наукові і соціально-культурні потреби практично не забезпечувалися.

Як наслідок, мета створення Держсховища в повному обсязі не досягнута, а формування Держфонду Держсховищем здійснюється не за рахунок бюджетних коштів, а за рахунок конфіскованих цінностей.

2. Протягом 2014–2016 років нормативно-правова база не забезпечувала в повному обсязі формування Держфонду, Держсховище через таку нормативну базу не може забезпечувати повноваження на належному рівні.

Жодне із визначених завдань Держсховищем не виконується в повному обсязі, а із 29 функцій повністю або частково виконуються тільки 16 (55 відс.), зокрема, пов'язані з виконанням завдань з приймання, обліку, зберігання та продажу цінностей. Натомість закупівля цінностей за рахунок державного бюджету не відбувалася, реставрація старих унікальних ювелірних і побутових виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння не здійснювалася.

Мінфін тривалий час зволікає з прийняттям оновленого і приведенного у відповідність із нормами чинного законодавства положення про Держсховище.

3. У 2014–2016 роках Мінфіном не була забезпечена додаткова потреба Держсховища в коштах на виконання покладених на нього функцій відповідно до Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» на загальну суму 16,0 млн гривень. У результаті профінансовано тільки видатки споживання Держсховища, а видатки розвитку не фінансувались.

Причина – невизначеність Мінфіном додаткових джерел дохідної частини державного бюджету та відповідного забезпечення потреби Держсховища.

Як наслідок, у 2014–2016 роках не створювались запаси та резерви дорогоцінних металів для забезпечення поточних і перспективних потреб національної економіки в дорогоцінних металах і дорогоцінному камінні та своєчасно не проводились в повному обсязі експертизи для зарахування до Держфонду всіх цінностей, які перейшли у власність держави. Формування Держфонду проводилося Держсховищем лише за рахунок цінностей, що були конфісковані правоохоронними органами та за рішеннями судів зараховані у власність держави.

Отже, у 2014–2016 роках видатки на фінансування діяльності Держсховища були неефективними, оскільки не забезпечували через

недостатність виконання основних функцій та завдань, покладених на установу.

Крім того, планування видатків бюджетної програми за КПКВК 3501100 «Наукове і науково-методичне забезпечення у сфері виробництва і використання дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння та забезпечення державних виробничих та соціально-культурних потреб у дорогоцінних металах і дорогоцінному камінні» здійснювалося з порушенням постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» та наказу Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм».

Таким чином, немає можливості об'єктивно оцінити стан виконання бюджетної програми, оскільки її результативні показники не були затверджені в повному переліку.

4. Держсховищем не забезпечений належний порядок зарахування до Держфонду цінностей, отриманих від правоохоронних органів. Як наслідок, станом на 01.01.2017 на відповідальному зберіганні в Держсховищі перебуває 647 посилок з цінностями вартістю близько 24 млн гривень. При цьому 372 посилки із цінностями зберігаються в Держсховищі без здійснення попередньої їх оцінки, що є недотриманням вимог Порядку обліку, зберігання і розпорядження дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави, затвердженого наказом Мінфіну від 04.11.2004 № 692.

Причини – Держсховище не володіє інформацією про рішення судових органів щодо конфіскації дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння в дохід держави, правоохоронні органи централізовано не обліковують конфісковані цінності, відсутня координація роботи між правоохоронними, судовими та фінансовими органами з питань своєчасного зарахування до спеціального фонду державного бюджету конфіскованих цінностей.

Як наслідок, отримані від правоохоронних органів цінності своєчасно до Держфонду не зараховуються.

Наприклад, у 2016 році Держсховищем від СБУ отримано три золоті наручні годинники торгової марки «Bovet 1822» вартістю 2,3 млн грн, при цьому рішення судового органу було прийняте ще в 2012 році. Отже, протягом чотирьох років цінності не зараховувалися до державного бюджету внаслідок відсутності належної взаємодії з цих питань між судовими, слідчими органами та Держсховищем. Усього у трьох посилках не зараховано цінностей, за якими було рішення судових органів, на суму 3,3 млн гривень.

5. Виконання Держсховищем завдання з формування Державного фонду дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння України здійснювалося з недоліками.

У 2014–2016 роках Держфонд формувался виключно за рахунок конфіскованих правоохоронними органами цінностей, за якими були прийняті судові рішення щодо зарахування їх в дохід держави.

Протягом цього періоду цінності Держфонду у вартісному значенні збільшилися на 25,4 млн грн і становили 51,2 млн гривень. Конфісковані цінності, що зараховані до Держфонду, обліковувались на позабалансових рахунках Держсховища і тільки у 2016 році були оприбутковані на балансовому рахунку установи та зараховані до спеціального фонду Державного бюджету України в сумі 49,9 млн гривень.

Проте всупереч Порядку обліку, зберігання і розпорядження дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави, затвердженого наказом Мінфіну від 04.11.2004 № 692, до складу Держфонду зарахована значна кількість цінностей, що мають можливу історичну цінність, однак у складі Держфонду Історичний фонд дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України не формувался і облік його не вівся.

Причини – відсутність бюджетних асигнувань для проведення відповідних експертиз і позиція Мінфіну про недоречність формування Історичного фонду, що створює ризики втрати історичного надбання України та розпорошення його між різними колекціями. Зокрема, в структурі Мінфіну створено державну установу «Музей коштовного і декоративного каміння», в якому експонувалось 1 500 одиниць мінералів та дорогоцінного каміння (оціночна вартість – 29,5 млн грн у цінах 2002 року). Проте на час проведення аудиту ці цінності не були зараховані до Держфонду, який обліковується в Держсховищі, а фінансування музею відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» передано місцевому бюджету.

6. Головне призначення Держфонду щодо забезпечення виробничих, фінансових, наукових, соціально-культурних та інвестиційних потреб України, визначене Законом України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», реалізовувалося переважно шляхом продажу цінностей до Державної скарбниці НБУ та Державного підприємства «Бурштин України».

Протягом 2014–2016 років Держсховищем не здійснювалося планування обсягів поточних і перспективних потреб національної економіки у цінностях Держфонду, а реалізація цінностей проводилася відповідно до разових звернень підприємств з порушенням вимог Порядку продажу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння з Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.05.1998 № 653.

7. Мінфіном у порушення постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375 «Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України» не забезпечено виконання одного з головних покладених на нього завдань – зберігання дорогоцінного каміння органогенного утворення.

Як наслідок, значна кількість бурштину вагою близько 12 тонн зберігається в Держсховищі у не пристосованих для цього приміщеннях, які не обладнані сучасними технічними засобами охорони та пожежної безпеки.

8. Усі заходи, передбачені Планом заходів, спрямованих на усунення порушень та недоліків, виявлених за результатами перевірки Рахункової палати, затвердженим наказом Держсховища від 29.01.2013 № 6, для забезпечення виконання пропозицій Рахункової палати за результатами попередньої перевірки в цілому виконані. Водночас два заходи виконані з порушенням на 3 роки запланованих термінів, а неодноразові звернення Держсховища на адресу Мінфіну з пропозиціями щодо вирішення питань у рамках виконання ще двох заходів Міністерством залишено без належної уваги.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Державним сховищем дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України затвердити.

2. Інформацію про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Державним сховищем дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України надіслати Верховній Раді України.

3. Відомості у формі Рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати:

- зобов'язати Міністерство фінансів України спільно з правоохоронними органами розробити єдиний порядок бухгалтерського обліку цінностей, у тому числі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, конфіскованих у дохід держави, і порядок їх зарахування до спеціального фонду державного бюджету;

- доручити Міністерству фінансів України розробити порядок зарахування до Історичного фонду виробів з дорогоцінного металу і дорогоцінного каміння і умови їх експонування;

- забезпечити участь працівників фінансових органів у судових засіданнях, на яких розглядаються питання конфіскації цінностей у дохід держави;

- розглянути питання створення єдиного електронного реєстру

конфіскованих цінностей у кримінальних справах при Генеральній прокуратурі України, оскільки на неї покладено повноваження щодо створення Єдиного реєстру досудових розслідувань;

- зобов'язати Міністерство фінансів України забезпечити розроблення та затвердження результативних показників бюджетної програми, які повною мірою характеризують її виконання.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Державним сховищем дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України надіслати Міністерству фінансів України та Державному сховищу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння.

5. Рекомендувати Міністерству фінансів України:

- прискорити затвердження оновленого Положення державної установи «Державне сховище дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України»;

- забезпечити списання з обліку Держсховища вставок, що імітують дорогоцінне каміння;

- спільно з правоохоронними органами провести суцільну звірку цінностей, отриманих Держсховищем від них;

- вжити заходів щодо зарахування Держсховищем до Держфонду цінностей, за якими прийняті судові рішення, в сумі 4,1 млн грн;

- розробити та прийняти результативні показники бюджетної програми за КПКВК 3501100 «Наукове і науково-методичне забезпечення у сфері виробництва і використання дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння та забезпечення державних виробничих та соціально-культурних потреб у дорогоцінних металах і дорогоцінному камінні», які дадуть можливість об'єктивно оцінити стан її виконання;

- забезпечити створення належних умов збереження цінностей, отриманих Держсховищем;

- провести інвентаризацію колекції Музею коштовного і декоративного каміння та розглянути питання зарахування до Держсховища цієї колекції, а також визначити умови її експонування.

6. Поінформувати Генеральну прокуратуру України, Національну поліцію України, Службу безпеки України та Державну фіскальну службу України про відсутність належного обліку переданих на збереження до Держсховища вилучених матеріальних цінностей і наступної їх конфіскації.

7. Оприлюднити рішення Рахункової палати, результати його розгляду об'єктом контролю на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Пилипенка В.П.

Т. в. п. Голови Рахункової палати

О. С. Яременко